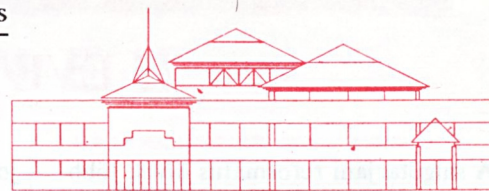

HÍR-MONDÓ

Balassi Bálint Könyvtár

1910. május 28-án elhunyt Nógrád megye nagy egyénisége, a magyar irodalom jeles alkotója

Mikszáth él, mert éltetjük

...én ezt a nagy rejtélyt szeretném tanulmányozni, amelyiknek ember a neve.

(Mikszáth Kálmán)

A **Beszterce ostroma** című regényének hőse, Pongrácz gróf a valóság ellenében él. A saját törvényei szerint élő ember áll a középpontban. Olyan törvények azok, amelyek már régen érvényüket veszítették a valóságban, de mélyen belegyökereztek a lelkekbe.

Egy képviselőtársáról szóló nekrológban írt alkotónk arról, hogy az elhunyt miként próbált eleget tenni a kettős viselkedés követelményeinek. Úgy, hogy egymástól merőben különböző szférákra osztotta szét az életét. A politizáló, a közéleti férfi egészen másként vélekedett a világról, s ennek megfelelően másképp is viselkedett mint a magánember. Ez az a kettősség, amelyre Pongrácz gróf képtelen. Méltatlannak is tartaná, hogy eszményein kívül bármihez is igazodjék. Cervantes főhősével szemben azonban neki, a nedeci várúrnak voltak katonái, közvetlen környezete kiszolgálta hőbortjait.

Egy későn született ember, mint ahogy vannak előre született emberek, akiket szinte hajlandók a bolondokházába küldeni szűke-szű kortársaik. Mindenekelőtt kívántatik pontos, alkalmas időben való megjelenés a világon. Ez a nagy archimedesi pont...

Mikszáth Kálmán

Hűségeseznek, mély érzésűnek és bátornak rajzolja a bolond gróft Mikszáth, mintegy arra is utalva, hogy ezek az erények kihaló-félben vannak, pusztulásra ítélték, mint maga Pongrácz István.

Ami a Beszterce ostromában igaz, az mind nem valószínű. Csak az valószínű benne, amit én gondoltam bele, azaz ami meg nem történt.

Mikszáth Kálmán

Mikszáth a valóság komikumát ismerte fel és varázsolta irodalomává.

A valóság ellenében való élés áll a **Gavallérok** c. kisregényének középpontjában is.

A Sáros megyei urak közössége csupán egy-egy alkalomra korlátozva, de eljáttsza azt a szerepet, amelyet vágyaik szerint a jelenben is kívánnának betölteni; a valóságot csak mellékesnek, múltó kellemetlenségnek tekintik. A Gavallérok-beli esküvő részben a fölcsigázott illúzió, másrészt a szétfoszló illúzió kettősségét hordozza magában. Szatírai viszonylagosságának nevezi Szalay Károly kitűnő munkájában vizsgálatai összegzésképpen: a Boróth-kastély létező valóság, mégis illúzió.

Ez a relativizáló látásmód az alapja az **Új Zrinyiásznak** is. Az egykori hős feltámad, s egy olyan korba érkezik, amely már idegen, megváltozott, s kalandjait e kettősség határozza meg.

Egyáltalán nem mellékes az a tény, hogy a regényt naponta, a saját napilapja számára írta. Aki így, az eredeti formájában olvashatja, az az időszerűségének elementáris erejét érezheti meg. Kortörténeti enciklopédia alcímet viselhetne. Az igazi humor forrása talán épp annak az ábrázolása: hogyan viselkedik a társadalom ilyen váratlan helyzetekben. - mondja Praznovszky Mihály.

Összetett, nagyméretű travesztia tehát e mű. Időben, eszmeiségben távoli korszakok játékos szembesítése. A századvég jellegzetes intézményeinek, társadalmi szokásainak krónikaszerű, szellemes és szatirikus bemutatása. Sorra kerül a kormány, a kaszinó, a bankélet, a tudósvilág, a találmányok, ám leginkább az országgyűlés meg a napi sajtó.

Mikszáth időtvesztő alakjainak problémaköre összefügg korszemléletének, történelem-szemléletének egyedi sajátágaival.

/Tólnai Gáborné/

75 ÉVE VÁROS SALGÓTARJÁN

A salgótarjáni református hívek többsége a felvidéki és a tiszántúli területekről települt városunkba. A református gyülekezet 1900 pünkösdjén alakult meg 9 családból Szabó Imre volt zagyvai közjegyző kezdeményezésére. 1901. május 27-én fiókegyházzá alakultak, megválasztva egyházi és világi elnököket és a presbitereket.

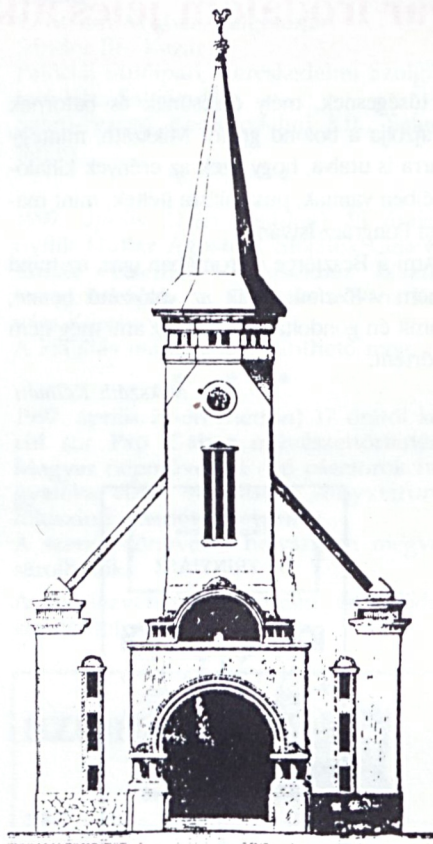
A gyülekezet tagjai hosszú időn át az evangélikus templomban tartották istentiszteleteiket, kezdetben Balassagyarmatról járt át lelkész, majd 1916-tól önálló lelkésze lett a salgótarjáni reformátusoknak. Az 1920-as években a gyülekezet elkezdte régi álmának megvalósítását, önálló templom felépítését és működtetését. Döntő szerepe volt ebben Liphay B. Jenő acélgári igazgatónak, aki 1906-tól töltötte be a salgótarjáni református egyház főgondnoki tisztségét.

1922. április 11-én a református lelkészi hivatal levélben kereste meg az új városi képviselőtestületet, hogy a Vásártér legmagasabb helyén templom és lelkészlak építéséhez 550 négyszögölnyi területet biztosítson a mintegy 1200 fős református gyülekezetnek. A városi képviselőtestület a telket átengedte a gyülekezetnek, azonban a városban elinduló beruházások, az Újtelep építkezései változtattak az eredeti elképzeléseken.

1927. május 13-án Szabó Dezső lelkész és Liphay B. Jenő főgondnok egy újabb kérelemben, megköszönve a vásártéri telket, cserét kért. A régi vágóhídi telken, az új városrész képébe

jobban beilleszkedve kívánták megvalósítani az új templom építését.

A képviselőtestület és dr. Förster Kálmán polgármester ezt az elképzelést

A református templom.

támogatták, azzal a kikötéssel, hogy a munkálatokat 1930. július 31-ig megkezdik.

A református egyház kész volt az építkezés megkezdésére, annyi segítséget még kérve a várostól, hogy a régi vágóhídi telken lévő felépítmények lebontásakor keletkező, még jól felhasználható építőanyagokat beépíthessék.

A templom terveit a helyi építész Obrincák Ernő készítette, figyelembe véve az ősi református hagyományokat, sőt Kós Károly tanácsait, javaslatait. Az építési munkálatok vezetője

Prokisch János mérnök volt.

A református templom előmunkálatai 1928. szeptember 20-án kezdődtek, alig egy év után, 1929. november 22-én pedig már befejeződtek. A templom belső berendezéseit szintén helybéli iparosok készítették el: Patay Lajos és Omilyák Károly salgótarjáni asztalosok. Az orgonát Barkovics János orgonagyáros készítette, harangjait pedig a Szlezák műhelyben öntötték. Id. Patay István adományozta az Úrszaltalát a templomnak. A szószék és a papi szék a Salgótarjáni Acélgárban készült.

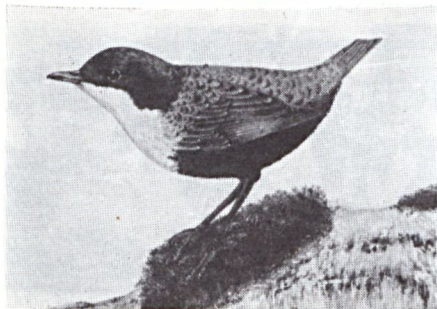
1929. november 30-án A Munka című városi hetilapban már a templom felszentelésének ünnepségéről tudósítottak:

“A salgótarjáni református egyházközség nagy ünnepet ült az elmúlt vasárnap. A nem nagy múltra visszatekintő egyházközség felépítette és felszentelte a hívei és minden más salgótarjáni keresztény adakozásából létesült templomát...”

Tíz órakor kezdődött meg a templomszentelési szertartás a zárkó elhelyezésével, amelyet emelkedett szavak kíséretében Nagy István esperes végzett...”

Az ünnepségen megemlékeztek Liphay B. Jenő főgondnokról, aki már nem érte meg a református gyülekezet templomának felépítését. Emlékét a ma is látható emléktábla őrzi, melyet 1929-ben helyeztek el a templom bejáratától balra található családi sírbolton.

VÉDETT MADARAINK

Kontinenstünkön főként Dél- és Délkelet Európában, kisebb részben Közép-Európában honos a KŐVIRIGŐ. Általában hegyvidéken él, de Kelet-Európában az alacsony, köves tájakon is megtalálható. Magyarországon sziklás helyeken, köves szőlővidékeken szóróányosan költ. 4-6 tojásból álló fészekalját április végén, május elején rakja. Fészket rendszerint könnyen elérhető helyen építi, ezért költése elég gyakran elpusztul. A hazánkban fészkelők száma 80-100 párra becsülhető.

Még néhány évtizeddel ezelőtt, ha nem is volt gyakori faj, de jóval elterjedtebb volt, mint ma. Az utóbbi 20 év folyamán - fokozatos számcsökkenés után - számos ismert költőhelyéről tűnt el és országos állománya is igen megfogyatkozott.

Az 1883-ban kiadott vadászati törvény valamennyi énekes madár, köztük a kővirigő vadászát is megtiltotta. Teljes védelmét az 1901. évi, első madárvédelmi rendelet mondta ki.

A kővirigő fokozottan védett faj, számos költőhelye is védett területen van. Állatkertjeinkben nem tartják, mesterséges szaporodásával nálunk nem foglalkoztak.

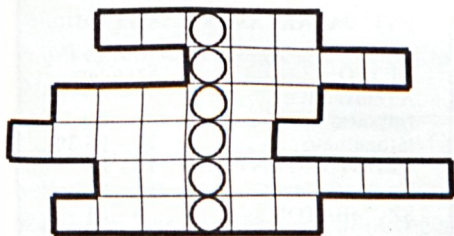
Közép-afrikai téli szállásáról április első felében, vagy közepe táján érkezik vissza.

Irodalom: Vörös Könyv, Bp.: Akad. K., 1989.

/Füzesi Istvánné/

REJTVÉNY

Növényvilág

Helyezzétek el az ábra vízszintes soraiba úgy a megadott virágneveket, hogy megfelelő sorrend után, a körrel jelölt függőleges sorba egy illatos májusi virág neve alakuljon ki.

KANKALIN, PIPACS, RÓZSA, LILIAM, VIOLA, SZEGFŰ

Beadási határidő: május 20.

Az áprilisi rejtveny megfejtése: Esperes az Operában.

Nyerteseink:

Lukács Máté, St., Ifjúság út 35., Nagy Renáta, St., Arany J. út 25., Unger Adrienn, St., Pécskő út 12/A.

VERS

Anyák napja

- Nem mondom meg szedtem Neked
Neked anya, gyöngyvirágot,
(tudod, holnap sok-sok csokrot
Anyák napja), majd meglátod!

hogy kapsz tőlem Ez lesz az év
kisterítőt, legszebb napja,
és bejártam - ugye örülsz,
még az erdőt, Édesanya?

ÉVFORDULÓ

FEHÉR KLÁRA

1922-ben született Budapesten. Iskoláit a fővárosban végezte; előbb polgáriba, majd kereskedelmibe járt. Orvos szeretett volna lenni, érettségi után mégis tisztviselőként helyezkedett el.

1946-49 között a Szabad Nép c. lap munkatársa volt, később a Magyar Nemzetnél is dolgozott. Éles hangvételű riportjai az egész országban ismertté tették a nevét.

Közel ötven könyvet írt a felnőtteknek; a gyerekeknek pedig ifjúsági regényeket, verseket, elbeszéléseket, színdarabokat sőt bábjátékokat is. Ifjúsági és gyermekregényeit is a humor hatja át. Gyermekregényei, meséi kalandos utazásokra hívják olvasóikat, csodálatos és meghökkentő dolgokat ígérnek.

Válogatás műveiből:

Bezzeg az én időmben (Ifjúsági regény, 1974)

De igazán tud repülni a karosszék! (Gyermekregény, 1977)

Én sose kapok levelet (Gyermekregény, 1967)

Fele királyságom (Mesék, 1980)

A földregégek szigete (Fantasztikus ifjúsági regény, 1963)

Gilly, a halacska (Mese, 1975)

(Máté Lászlóné)

ÚJ KÖNYVEINK

BOUKOBZA, Laurence: Állatok

Miért mondják, hogy a csimpánz értelmes?

Békés állat-e a hattyú?

Hogyan védekeznek a békák?

Miért szeret vízbe bújni a víziló?

Mindezekre a kérdésekre és több száz másakra is megtalálhatjátok a választ ebben a gyönyörűen illusztrált, óvodásoknak és kisiskolásoknak szánt könyvben.

HAYWOOD, John: A rómaiak

FREEMAN, Charles: Az ókori görögök

A Fénypontban sorozat első és második tagja egyszerre jelent meg.

Megtudhatjuk, hogyan és mit tanultak, hogyan öltözködtek, játszottak, mit ettek, hogyan szórakoztak, vitatkoztak, laktak és imádkoztak a régi rómaiak és görögök.

BAILEY, Jill - SEDDON, Tony: A Föld őstörténete

Ez a könyv a dinoszauruszokról, a háromkaréjú ósrákokról, a nautiluszokról, tüskés cápákról és pelikoszauruszokról, halgyíkokról és gyapjasmautokról szól.

Tudományos ismeretterjesztő mű, de mégis olyan izgalmas, mint bármely detektívregény.

/Horváth Andrásné/

ÚJ VIDEOFILMJEINK

IVANHOE (YOUNG IVANHOE)

A fiatal Ivanhoe kiszabadítja jogtalanul fogvatartott barátját a várbörtönből. Életveszélyes kalandok árán sikerül elmenekülniük, de mivel Ivanhoe-t felismerték, már nem térhet vissza apja házába.

Az erdőbe menekül, hogy barátai segítségével véghezvigye tervét: lovag akar lenni, aki a hódító normannok ellen harcol.

Hamarosan hasznát veszi a kemény edzéseknek és a legendás Robin Hood segítségének, amikor apját és szerelmét Countdu Burget emberei foglyul ejtik...

Sir Walter Scott regényének új filmváltozatát RL Thomas rendezte.

A kilencvenöt perces történelmi filmhez jó szórakozást kívánunk!

/Kocsis Zoltán/

SZÍNHÁZ

Május 27-én 18 órakor kerül bemutatásra

Csalog Zsolt CSENET AKAROK

című monodramája.

Jegyek a könyvtár ruhatárában vásárolhatók 300,- Ft-os áron a könyvtár nyitvatartási idejében.

Péntek Esti Muzsika

KOJAK

Kortárs Jazz Klub

ROCKRESSIVE

Május 9. 18.00 óra
EASTERN REBELLION:
Simple Pleasure
JADE WARRIOR
OREGON: Oregon

* * *

Május 23. 18.00 óra
GEORGE COLEMAN:
My Horns of Plenty
BEGGARS' OPERA
H.ROBERTS-T.BERNE-J.BARON:
Miniature

A klub támogatója:
CD-CENTRUM, Salgótarján

ZENÉS PIHENŐ

1997. május 16-án és 30-án 18 órától szeretettel várunk mindenkit, aki nyitott a szép zenére, szeretne kikapcsolódni, pihenni, feltöltődni.

A foglalkozást vezeti:
MÁRTON REZSŐ

A Költészet Napja alkalmából rendezett programjaink

A költészet napi események nyitórendezvénye ECZL MARGIT és VITAI ILDIKÓ előadóművészek Szállj költemény c. verses, zenés gyermekprogramja volt.

* * *

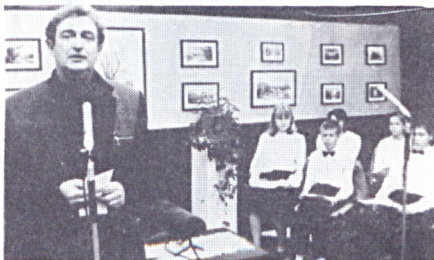
A Balassi Bálint Irodalmi és Művészeti Asztaltársaság műhelybeszélgetés keretében mutatta be az asztaltársaság alkotóinak új kiadványát, az Asztaltársasági Füzetek legújabb számát.

* * *

S. BENEDEK ANDRÁS művelődéstörténész, VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ költő, PÁL JÓZSEF, a Palóc föld c. folyóirat főszerkesztője és DINY-NYÉS JÓZSEF előadóművész voltak a vendégei a nagyszerű kárpátaljai irodalmi estnek.

* * *

A PARNASSZUS c. költészeti folyóirat gyermekszámának bemutatóján közreműködtek a somoskőújfalui általános iskolások. A bemutatón részt vett TURCZI ISTVÁN, a Parnasszus főszerkesztője.

* * *

Április 11-én a József Attila Művelődési Központban rendezett költészet napi ankéton PETRŐCZI ÉVA és TURCZI ISTVÁN találkozott az irodalom szerető közönséggel.

Hírek, események

Alapos felkészülésről, Mikszáth Kálmán és munkássága értő ismeretéről adott tanúbizonyságot az április 4-én megtartott Mikszáth műveltségi verseny valamennyi résztvevője.

A vetélkedő eredménye:

I. helyezett: A Rimaszombati Gimnázium és a Tancsics Mihály Közgazdasági Szakközépiskola (Salgótarján)

II. helyezett: A Sepsiszentgyörgyi Református Gimnázium és a Mikszáth Kálmán Gimnázium és Szakközépiskola (Pásztó)

III. helyezett: A Füleki Gimnázium és az Ipolysági Gimnázium

Április 8-án CSÖRÖGŐ ZSUZSA szlovákiai magyar festőművész kiállításának megnyitóján Sarló Béla, Salgótarján alpolgármestere mondott köszöntőt.

Május 26-án 17 órakor Csontváry Kosztka Tivadar festőművészről PAP GÁBOR művészettörténész tart előadást.

Április 30-tól május 14-ig látogatható a PÁLL ANTAL és családja korondi faze-kasok hagyatékából rendezett kiállítás.

Május 13-án 16 órakor nyílik TARCSÁNYI OTTILIA akvarelljeinek kiállítása.

Köszöntőt mond: Dr. Csongrády Béla
A kiállítás május 24-ig tekinthető meg.

Május 27-én 16 órakor nyílik GELENCSÉR JÁNOS festőművész kiállítása könyvtárunk Bóna Kovács Károly Galériájában.

NYITVATARTÁS

HÉTFŐ	Szünnap
A földszinti folyóiratolvasó látogatható	10 - 15.30
KEDDTŐL-PÉNTEKIG	10 - 18
Zenei részleg	13 - 18
SZOMBATON	9 - 13

TELEFONSZÁMAINK
Központ 416-777

MELLÉKALLOMÁSOK	
Általános tájékoztatás	31
Kölcsonzés, nyilvántartás	28
Szaktájékoztató	25
Gyermekkönyvtár	32
Megyei módszertan, ellátóközpont	20

HÍRMONDÓ Kiadja a Balassi Bálint Könyvtár. Felelős kiadó: Fehér Miklós ig. Megjelenik: havonta HU ISSN 1218-1994. Szerkesztőbizottság: Balogh Zsuzsanna, Bódi Györgyné, Gece Zsuzsanna, Oroszné Katona Anna, Füzesi Istvánné